

—≡ Ս Ի Ո Ն ≡—

Լ.Ե. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1961

◀ Սեպտեմբեր ▶

Թիւ 9

Կ Ո Ն Դ Ա Կ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԷՆ
ՍՈՒՐԻ ՄԵՍՐՈՊ-ՄԱՇՏՈՑԻ ՇՆՆԴԵԱՆ 1600 ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՎԱԶԳԻՆ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՈՂՈՐԾՈՒԹԵԱՄԹՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ ԵՒ ԿԱՄՓՈՐՆ ԱԶԳԻ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԳԵՅ ԵՒ ԿԱՓՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ԾԱՅՐԱՊԵՏՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵՇԱՐ
ԱԹՈՌՈՑ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ՍՐԲՈՑ ԷԶՄԻԱՇՆԻ

ՔՐԻՍՏՈՍԱՒԱՆԿ ՍԻՐՈՑ ՈՂՋՈՑՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԵՇԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ
ԿԱՓՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ, ՊԱՏՐԻԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐ-
ԺՈՑ ՀԱՅՈՑ, ԱՐԺԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ, ԳԱՀԱՆԱՅԻՑ ԵՒ ՍԱՐԿԱ-
ԻԱԳԱՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ
ՊԱՇՏՈՆԷՑԻՑ ԵՒ ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՅԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ.

ԱՍՏՈՒԱՅ, երանելի օր մը, այցի ելաւ Իր հաւատացեալ հօտին ի Հա-
յաստան աշխարհ, և Հացեկաց զիւղակին մէջ Իր արարչազօրծ Այլով բացաւ աշ-
քերը հայ մանուկի մը, «ելից զնա տառուածեղէն հոգւով իմաստութեան» (Ելք,
ԼԵ. 32), և կոչեց զայն մեծ առաքելութեան մը:

Այդ պատահեցաւ փրկչական 361 թուականին:

Ատառածընտիր մանուկը հրաշալի կերպով աճեցաւ և անյադ ծարաւով
ըմպեց երկնային շնորհներու բաժակէն, զօրացաւ, հաճաւարացաւ, ամբողջ կեանք
մը տքնեցաւ և իր մեծ առաքելութիւնը ի կատար ածեց՝ փառքով:

Մեարդ վարդապետ Մաշտոց գտաւ և բերեց զինքն հայ ժողովուրդի
խօսած լեզուի հնչիւնները, յօրինեց անոնց նշանագրերը և Սահակ Պարթև Հայ-
րապետի հետ թարգմանեց Սուրբ Գիրքը: Եւ մեծ վարդապետը իր լոյս ձեռքով
զրեց առաջին հայերէն տառերը՝ «ձանաչիլ զիմաստութիւն եւ զխրատս, իմանալ
զբանս նամնարոյ» (Առաք., Ա. 2), Սուրբ Էջմիածնի կամարներուն տակ:

Մեարույ վարդապետ հիմը դրաւ հայ դպրութեան և գրականութեան:

Հայաստանեայց եկեղեցին և ժողովուրդը զայն հռչակեցին Սուրբ:

Սուրբ Մեարույ իր մեծ գործով շարունակեց Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի առաքելութիւնը և զայն իր լուսինն հասցուց. «գաղաղարեց անօրինաբար իմաստն Անեղին», և աստուածային լոյսը տարաւ հայ ժողովուրդի մտքէն և սրտէն ներս: Գրիստոնէութիւնը և հայ ժողովուրդը նոյնացան, Հայաստանեայց եկեղեցին դարձաւ Հայոց Ազգային եկեղեցին:

Սուրբ Մեարույ հայ ժողովուրդին գիր ու գիրք տալով, դարձաւ աշխարհի մշակոյթ ստեղծող լուսաւոր ուժերէն մէկը, վասնզի հայ ժողովուրդը իրեն տրուած այդ մեծ շնորհը զիտցաւ արգասաւորել, հարստացնել ու ծաղկեցնել և հասնիլ գրական ստեղծագործութեանց բարձր կատարներու:

Տասնվեց դարերէ ի վեր Սուրբ Մեարույ իր հուժկու ուսերուն վրայ կը կրէ հայ ժողովուրդի մշակոյթը և կը տանի զայն բարձունքէ բարձունք: Հայ ժողովուրդն ալ, տասնվեց դարերէ ի վեր, իր տաղանդաշատ զաւակներու գործերով, բարձունքէ բարձունք կը տանի Սուրբ Մեարույի պայծառ անունը: Իրապէս, Սուրբ Գրքի թարգմանութեան առաջին տողերէն մինչև մեր օրերու հայերէն ստեղծագործութեան վերջին տողերուն մէջ, Սուրբ Մեարույ Մաշտոցն է որ կ'ապրի ու կը փառաւորուի:

Սուրբ Մեարույի գործով հայ ժողովուրդը իր ինքնութիւնը գտաւ, իր մտքի ու զգացումի կաղապարները ձուլեց և յօրինեց իր ապրելու և ստեղծագործելու ոճը:

Մեր ազգային ամբողջ մշակոյթը իր բոլոր վաւերական արժէքներով՝ գրականութեան, ճարտարապետութեան, գիտութեան և արուեստներու մէջ, սկիզբ կ'առնէ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի և Սուրբ Մեարույ Մաշտոցի տեսիլքներէն: Այդ ոգեկան աղբիւրներէն է, որ բուն հայ ժողովուրդը ծնաւ իր հոգիով, իր իմացականութեամբ, իր զգայնութեամբ, իր պատմութեամբ, իր մշակոյթով:

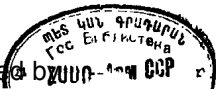
Այդ ինքնաճանաչման և ինքնակերտման ճանապարհին վրայ կազմուեցաւ և դարձնուեցաւ նաև հայուն ազատ ապրելու կամքը: Սուրբ Մեարույն է, որ միշտ զօրացուց բազուկը հայրենեաց պաշտպան հայ հերոսներուն՝ Աւարայրէն մինչև Սարգարապատ:

Մեծ վարդապետը թաղուած է Օշական՝ Արագածի փէշերուն՝ Հայաստանի նուիրական հողին մէջ:

Մեռած չէ սակայն Օշականի Սուրբը, «Քանգի անմահ է յիւսասակ նօրա» (Իմաստթ. Դ. 1):

Սուրբ Մեարույ այսօր ամենակենդանի հայն է: Ան կ'ապրի մեր վերապրող ու վերածնած ժողովուրդի սրտին մէջ և շրթներուն վրայ, Հայրենի աշխարհի ափերէն մինչև հեռունները հայ Սփիւռքին:

Սուրբ Մեարույ կ'ապրի մանուկանդ ու կը գործէ մեր արդի վերաշինուած հայրենի կուրծին տակ, քաղաքամայր Երևանի Մատենադարանի կամարներուն ներքև, Հայաստանի համալսարանի և դպրութեան բազում հաստատուութիւններուն մէջ:

Տասնվեց դարեր առաջ, Սուրբ Մեսրոպ հայ ժողովուրդի հոգիին մեծ յաղթանակը հանդիսացաւ: Իսկ տասնվեց դարեր յետոյ, այսօր, մեր ժողովուրդի, մեր Հայրենիքի ու մշակոյթի զոյութիւնն ու ծաղկումը մեծ յաղթանակներն են մանաւանդ Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցին:

Հայ հաւատքի վէժ Սուրբ Էջմիածնէն և երախտագէտ հայ ժողովուրդի սրտէն՝ յարգանք և փառք և օրհնութիւն սքանչելագործ Սուրբ Մեսրոպի յիշատակին և անոր անմահ գործին:

Թարգանք և փառք և օրհնութիւն նաև հայ ժողովուրդի կեանքին և վերածնունդին, անոր ապրելու կամքին և ստեղծագործ անսպառ ուժերուն:

Թող մեր հայրերու Աստուածը միշտ պայծառ պահէ լուսեղէն դասնէ պսակը Սուրբ Մեսրոպին, և միշտ կենդանի, խաղաղ ու ապահով պահպանէ հայ ժողովուրդը և անոր Մայր Երկիրը նուիրական:

Եւ թող Աստուած իր շնորհները նոյն առատութեամբ բաշխէ մեր Ազգին, որպէսզի ան յաղթականօրէն շարունակէ իր առաքելութիւնը այս աշխարհի վրայ: Միւս ժողովուրդներու կողքին, իր զաւակներուն հանձարով հարստացնելով մշակութային զանձարանը համայն մարդկութեան:

Հայրապետական մեր այս կոնգակով կը հրահանգենք մեր նուիրապետական Աթոռներուն, թեմակալ առաջնորդներուն, ազգային-եկեղեցական իշխանութեանց, վարժարաններու տնօրէնութեանց, հոգաբարձութեանց, հայ մամուլին և հայ մշակոյթի բոլոր հաստատութեանց՝ համազգային հանդիսութեամբ տօնել, պանծացնել սուրբ յիշատակը Մեսրոպ Մաշտոց Վարդապետին, անոր ծննդեան 1600 ամեակի առիթով, Հոկտեմբեր 14ին, Թարգմանիչ Վարդապետներու տօնին:

Հայ ժողովուրդ, միշտ կենդանի և միշտ փառքի մէջ պահէ քու մեծաւ սքանչ մայրենի լեզուդ և դիրդ Մեսրոպեան:

«Ողորմութիւն Աստուծոյ եւ շնորհի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցիմ ընդ ամենեօքսն»: Ամէն:

ՎԱԶԳԵՆ Ա.

Տուաւ կոնգակս ի 25ի Օգոստոսի
1961 Փրկչական ամի,
և ի տումարիս Հայոց ՌնժԱ,
ի մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի:
ՀԵՐ. 413

ԵԱՅՐԱՅՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

